

HOUTHEMS HUISVUIL : RECTIFICATIE EN AANVULLING

Rinus Suijkerbuijk

In het vorige Sjtiegelke nr. 43 is aandacht besteed aan het Houthem's huisvuil. Op pag. 4 en 5 is een lijst van ondertekenaars van een aan B. en W. gericht verzoekschrift opgenomen. Als een van de ondertekenaars werd daarbij door de auteur "M.A. Voncken" gelezen.

Het Sjtiegelke wordt goed gespeld en een oplettende lezer wees op een incorrecte transcriptie. Er staat toch duidelijk "Wed. A. Voncken"! Deze weduwe van Alexander Voncken, zette de op het adres C163 gevestigde slagerij, na diens overlijden in 1918 met enkele van haar kinderen tot ergens in de dertiger jaren voort, toen het pand aan de familie Brouns werd verkocht.

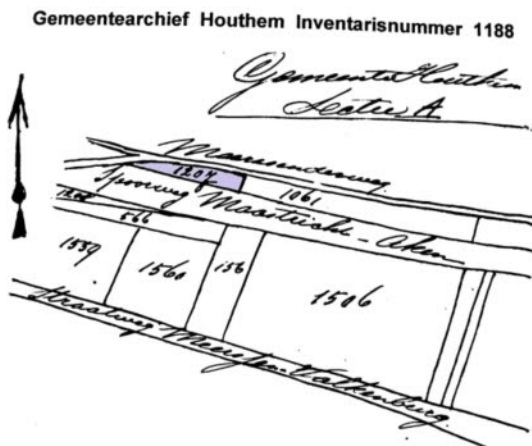
Alexander Voncken was een broer van mijn grootvader (Louis Voncken), voegt Jan Voncken aan zijn rectificatie toe.

Met dank aan Jan wordt deze gelegenheid aangegrepen om nog iets over Houthem's huisvuil te vermelden (voor zover daarover in het archief van de voormalige gemeente Houthem, inventarisnummers 1187-1193 iets te vinden is).

Ontstaan van de vuilstortplaats

Waar moeten de gemeentekantonniers en de inwoners met hun "afval" naar toe (als ze geen ruimte meer in hun erf/tuin hebben om het in te deponeren)?

Die vraag deed het gemeentebestuur van Houthem tot actie overgaan. B. en W. vond een oplossing en liet Jos van de Broeck en F. Willems een proces-verbaal van waardering opmaken, waarna de Raad op 23 mei 1922 het besluit nam om, behoudens goedkeuring door Gedeputeerde Staten, ten behoeve van het storten van weg-, respectievelijk huisvuil, puin en afval een terrein aan te kopen.

Bij akte van 31 oktober 1922 (notaris Roebroeck) werd van Mathieu Hubert Curfs, landbouwer te Meerssen, gehuwd met mejuffrouw Christina Kleuters, aangekocht het perceel hakhout bekend als Sectie A1207 ter grootte van 350 centiare voor een prijs van f. 150,--. (De prijs van f. 45,-- per are was gebaseerd op de ligging en bruikbaarheid, ook in de toekomst als mogelijk bouwterrein). De verkoper had bovendien het recht om de op het perceel staande canada-bomen te vellen, mits weggevoerd vóór 1 maart 1923.

Aangenomen kan worden dat de gemeente Houthem sinds 1923 over een vuilstortplaats beschikte.

Uitbreiding 1930

In 1930 blijkt de eerste stortplaats geheel gevuld te zijn en is het noodzakelijk een nieuwe stortplaats aan te wijzen. B. en W. stellen de Raad voor om een aan de gewezen vuilnisbelt grenzend gedeelte van ca. 900 centiare uit Sectie A 1061 ter totale grootte van 1860 m² aan te kopen. Eigenaar Janssen is tot een eigendomsoverdracht genegen voor de prijs van f. 0,50 per m².

Noodgedwongen wordt hiermee akkoord gegaan en deze vrij hoge prijs moet gegeven worden, omdat geen ander voor vuilnisbelt geschikt terrein binnen de gemeente verkrijgbaar is. De Raad besluit op 4 juni 1930 tot aankoop.

De goedkeuring van Gedeputeerde Staten is verdaagd/vertraagd (misschien omdat op de meegezonden kaart Sectie B genoteerd stond i.p.v. Sectie A of de prijs niet "marktconform" geacht werd?). Het eindresultaat is in ieder geval dat bij op 3 oktober 1930 voor notaris P.H.F. Roebroeck verleden akte de heer Pieter August Janssen, koopman te Houthem, gehuwd met mevrouw M.J.A. Eussen, aan de gemeente Houthem verkocht, ten behoeve van den aanleg van een stortplaats voor afval en huisvuil, het westelijk gedeelte ter grootte van ongeveer 900 m² uit het perceel hakhout en schaapsweide gelegen langs de spoorlijn, kadaster Sectie A1061 gedeeltelijk voor de prijs van vijftig cent per m², voor het geheel f. 450,--.

Dit aangekochte stuk grond krijgt dan een eigen kadastraal nummer: A1906.

Uitbreiding 1939

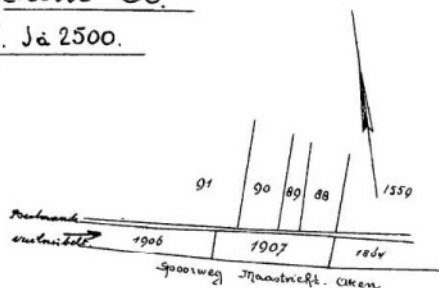
De inwoners van Houthem willen er opgeruimd bij zitten en de gemeentekantonniers (met hun moderne hulpmiddelen) doen hun best. In 1939 zit de gemeente weer krap in de ruimte en moet noodzakelijkerwijze opnieuw tot uitbreiding van de stortplaats overgaan. Het naastgelegen perceel Sectie A 1907 (het niet in 1930 mee gekochte gedeelte van A1061), ter grootte van 10 aren, is daartoe het meest geschikt. De eigenaren, de erven Janssen, zijn tot verkoop genegen voor een prijs van f. 250,--. Deze vraagprijs is volgens B. en W. een juiste waardering en de Raad besluit op 29 augustus 1939 dan ook tot aankoop.

Op 13 november 1939 is notaris P.H.F. Roebroeck weer degene die partijen bij de transactie begeleidt, waardoor de gemeente Houthem de volle en onbezwaarde eigendom verkrijgt van het perceel bouwland Sectie A1907 groot tien aren voor f. 250,--.

Gemeente Houthem.

Sectie A.

Sch. Ja 2500.

Behoort bij besluit van den Raad der
Gem^e Houthem d.d. 29 Augustus 1939.

De Burgemeester.

De Secretaris.

De gemeente Houthem fuseert met Valkenburg. De stortplaats aan de Meersenerweg in Houthem blijft nog vele jaren in gebruik, als onderdeel van de gemeente Valkenburg-Houthem. Met het grootschaliger worden van de vuil-ophaaldiensten, en het volraken van het Houthems stort, verdwijnen op enig moment (wanneer precies is nog niet uitgezocht) de onaangename geur- en aanzichtsbezwaren "achter het spoor".

Reglement voor stortplaats

Na de verwerving van een plek waar de gemeentenaren hun "afval" konden dumpen, was natuurlijk een plaatselijke regelgeving, met sancties op misbruik, noodzakelijk. Maar regels worden bij nieuwigheden doorgaans eerst schriftelijk uitgevaardigd als praktijk, of hogere ambtelijke voorschriften, dit noodzakelijk blijkt te maken.

Gelet op de bepalingen der Gemeentewet, moest, na goedkeuring door de Provincie, gehoord het voorstel van B. en W., door de Gemeenteraad een BESLUIT genomen worden tot regeling van het gebruik der openbare stort-

plaats voor asch, vuilnis en afval. Op 1 september 1931 komt de eerste regeling tot stand (hier enigszins samengevat)

Artikel 1

Het is verboden, tenzij men daartoe bevoegd is, ... op andere dagen en uren ... te storten dan op den Zaterdag van elke week van des namiddags 1 tot 6 uur, met dien verstande, dat voor het geval op dien dag gevierd worden een der feesten van Nieuwjaarsdag, Driekoningen, 's Heerenhemelvaart, O.L.V Hemelvaart, Allerheiligen of Kerstmis daarvoor in de plaats treedt de voorafgaande Vrijdag ....

Artikel 2

..... zijn daarbij gehouden zich stipt te gedragen naar de aanwijzingen van de gemeentekantonnier of gemeentepolitie.... (volgt men die aanwijzingen niet op dan moet men zich onverwijld van het terrein der stortplaats verwijderen).

Artikel 3

Het is verboden het terrein voor andere doeleinden te bezigen en/of daarop ander materialen te storten dan die welke redelijkerwijze tot asch, vuilnis of afval gerekend kunnen worden.

Artikel 4

Overtreding wordt gestraft met ten hoogste zes dagen hechtenis of vijf en twintig gulden boete.

Artikel 5

Met het opsporen van overtredingen zijn belast de gemeentekantonnier en alle ambtenaren en beambten van gemeentepolitie ..... [Hoe groot was de bezetting van de gemeentepolitie van Houthem in 1931???].

Het Provinciaal Bestuur van Limburg had geadviseerd om bij de feestdagen ook nog de datum te vermelden bijv: Nieuwjaarsdag (1 januari), terwijl ingevolge artikel 195 der Gemeentewet straffen van hoogstens twee maanden of f. 300,-- vermeld konden worden. Het eerste advies werd gevolgd, het tweede werd genegeerd.

Op 30 juni 1933 wordt artikel 1 aangepast (en op 25 juli 1933 afgekondigd), waarbij de Zaterdag vervangen wordt door Vrijdag als wekelijkse "stortdag" en de vervangingsdag voor Kerstmis verschoven. Hoewel (een pientere ambtenaar van) de Provincie heeft opgemerkt dat 's Heeren-Hemelvaart steeds op een donderdag gevierd wordt en deze feestdag niet in artikel 1 van de verordening behoeft te worden genoemd, wordt artikel 1 uit 1931 daartoe niet aangepast.

Op 28 juni 1938 wordt de verordening nogmaals aangepast, waarbij 's Heerenhemelvaart niet meer wordt genoemd en de zaterdag van elke week van 1 tot 6 uur weer als openstellingsdag wordt gekozen.

Aan *artikel 1* wordt o.a toegevoegd:

. ... het is verboden slachtafvallen op de gemeentelijke openbare stortplaats te storten of zich met dat doel op die stortplaats te bevinden zonder schriftelijke vergunning van B. en W., die bij het verlenen dier vergunning bevoegd zijn daaraan voorwaarden te verbinden in het belang der openbare orde en gezondheid.

In de naoorlogse jaren kon men bij een (zondagse) wandeling rond Houthem nog genieten van de afvalaanblik ter plekke, waarbij ook al wel het principe van vuilverbranding, met nasmeulende (geurige!) verbrandingsresten, toegepast bleek. Vandaag de dag groeit en bloeit de natuur er weer uitbundig en is van afval (dat volgens slogans toch niet bestaat) niets meer te merken.

foto: Harry Becker

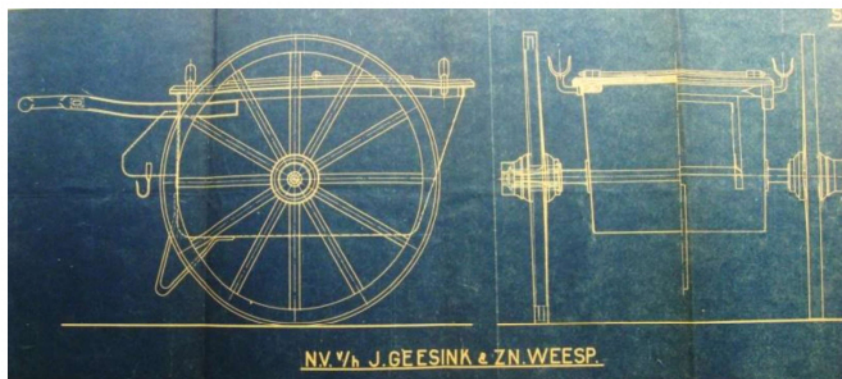
Kantonniershulpmiddelen

In 1933 had de gemeente Valkenburg (L.) kennis gemaakt met een robuust modderwagentje, dat de gemeentekantonniers konden gebruiken om het weg-vuil en het rioolvuil uit de draaikolken te verzamelen en naar het depot (stort) te brengen. (Overigens werd het rioolvuil door Valkenburg gestort op de vuilnisbelt, gemeente Houthem Sectie B1324, eigendom van de familie Habets.)

In 1934 wil de gemeente Houthem een identiek modderwagentje, en bestelt er een bij de firma J. Geesink te Weesp op 27 juli 1934 en krijgt per ommekeer de offerte voor:

een tweewielig modderwagentje, volgens bijgevoegde blauwdruk, met plaatijzeren bak van 250 liter inhoud, tweedelig houten deksel, duwbomen, klein gereedschapskistje, houten wielen, kogellageras, haken voor bezem en schop, alsmede emmer, geschilderd in een kleur naar wens, voor een prijs van f. 182,50.

In afwijking van de blauwdruk wordt het wagentje, evenals dat van de gemeente Valkenburg, voorzien van veren en krukas.

16 augustus 1934 gaat de bestelling de deur uit: Gelieve de meest praktische kleuring toe te passen. *"Tevens verzoeken wij bijlevering van een schop, dienstig voor uithalen van het vuil uit de rioolputten, welk soort schoppen alhier niet verkrijgbaar is".*

Wanneer het modderwagentje precies geleverd werd valt niet na te gaan. Wel werd op 4 oktober 1934 door de N.V. v/h J. Geesink een rekening gepresenteerd, waarbij naast de f. 182,50 nog f. 4,50 werd vermeld voor *"Bezem, schop en emmer, incl. bevestigingshaken"*, want zonder die hulpmiddelen kan een kantonnier niets. Dat de omzetbelasting daarnaast 4% (f. 7,48) bedroeg is voor de huidige lezer (gewend? aan 21%) een wensdroom. Een kantonnier, een modderwagentje (met veren en krukas) van 250 liter voortduwend zal tegenwoordig wel niet meer kunnen volgens de Arbo-regels.

Hebt u kantonniers als Schoenmaekers, Gelissen, van de Broeck, Erkens nog in de weer gezien met modderwagen, schop en bezem?

Bronnen

- Gemeentearchief gemeente Houthem: Inventarisnummers 1187-1193

Louis Erkens
(1902-1973)

Bèr
Schoenmaekers
(1915-1993)

Hub Gelissen
(1913-1984)

Sjo van de Broeck
(1881-1976)

Enkele Houthemse kantonniërs

De kar op deze foto lijkt op de bestelde en geleverde kar